

14. ULUSLARARASI
DÜNYA DİLİ
TÜRKÇE
SEMPOZYUMU

20-22 EKİM 2022 / ALANYA

BİLDİRİ KİTABI

Nr: 005

14. ULUSLARARASI
DÜNYA DİLİ

TÜRKÇE SEMPOZYUMU

ALANYA ALAADDİN KEKUBAT ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI • Nu: 005

BİLDİRİ KİTABI

20-22 EKİM 2022 / ALANYA

14. ULUSLARARASI DÜNYA DİLİ TÜRKÇE SEMPOZYUMU BİLDİRİ KİTABI

20-22 Ekim 2022

Alanya-Antalya

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞININ KATKILARIYLA

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Yayınları: 005

14. ULUSLARARASI DÜNYA DİLİ TÜRKÇE SEMPOZYUMU

BİLDİRİ KİTABI

20-22 Ekim 2022

Alanya-Antalya

Editörler

Kapak Tasarımı

e- ISBN:

Dağıtım

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Alanya Antalya

Genel ağ: dunyadiliturkce.alanya.edu.tr

İrtibat el-mek: dunyadiliturkce@alanya.edu.tr

Telefon: +90 242 510 60 60

Bu kitapta yer alan yazıların içeriği yazarların sorumluluğunda olup 5846 sayılı yasaya göre eserin bütün yayın, çeviri ve alıntı hakları ALKÜ Yayınlarına aittir.

KURULLAR

SEMPOZYUM BAŞKANI

Prof. Dr. Ekrem KALAN
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Rektörü

ONUR KURULU

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU
Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanı

Ersin YAZICI
Antalya Valisi

Prof. Dr. Ekrem KALAN
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Muhammet HEKİMOĐLU
Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN
Türk Dil Kurumu Başkanı

Prof. Dr. M. Öcal OĞUZ
UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Başkanı

Ebubekir ŞAHİN
Radyo ve Televizyon Üst Kurul Başkanı

Serkan KAYALAR
Türk İş Birliđi ve Koordinasyon Ajansı Başkanı

Prof. Dr. Őeref ATEŞ
Yunus Emre Enstitüsü Başkanı

Sultan RAEV
Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı Genel Sekreteri

Baghdad AMREYEV
Türk Devletleri Teşkilatı Genel Sekreteri

Abdullah EREN
Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı

Âdem Murat YÜCEL
Alanya Belediye Başkanı

Dr. İbrahim USLU
Radyo ve Televizyon Üst Kurul Başkan Yardımcısı

Dr. Ömer KOCAMAN
Türk Devletleri Teşkilatı Genel Sekreter Yardımcısı
Prof. Dr. Edibe SÖZEN
Maltepe Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Haldun MÜDERRİSOĞLU
Başkent Üniversitesi Rektör V.

Prof. Dr. Serghei ZAHARIA
Komrat Devlet Üniversitesi Rektörü

Burhan SİLİ
Alanya Turistik İşletmeciler Derneği Başkanı

DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL

(1. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Ahmet PEHLİVAN

(2. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN

(3. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Pervin ÇAPAN

(4. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Turgut TOK

(5. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

(6. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Ahmet BURAN

(7. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Dr. Öğr. Üyesi Hayrettin PARLAKYILDIZ

(8. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. İlhan ERDEM

(9. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Ferruh AĞCA

(10. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Serkan ŞEN

(11. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU

(12. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Hasan Ali ESİR- Doç. Dr. Ümit HUNUTLU

(13. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanları)

Prof. Dr. Özgür Kasım AYDEMİR

(14. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

BİLİM KURULU

- Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL** Başkent Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Âdem ÖGER** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ahmet Bican ERCİLASUN** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ** Uşak Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ahmet BURAN** Fırat Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ahmet PEHLİVAN** Doğu Akdeniz Üniversitesi (KKTC)
- Prof. Dr. Akartürk KARAHAN** Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ali AKAR** Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ali CİN** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ali DUYMAZ** Balıkesir Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ali Fuat ARICI** Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ali TORUN** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ali YAKICI** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Alparslan OKUR** Sakarya Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Anarkul SALKINBAY** Al-Farabi Kazakh National University (Kazakistan)
- Prof. Dr. Arzu Sema ERTANE BAYDAR** Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Asiye Mevhibe COŞAR** Karadeniz Teknik Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ayşe İLKER** Manisa Celâl Bayar Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ayşe Melek ÖZYETGİN** Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Bayram BAŞ** Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Bekir ŞİŞMAN** Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Bilge ERCİLASUN** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Bilgehan Atsız GÖKDAĞ** Kırıkkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Bilginer ONAN** Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Celal DEMİR** Afyon Kocatepe Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Cengiz ALYILMAZ** Uludağ Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Cüneyt AKIN** Afyon Kocatepe Üniversitesi (Türkiye)

- Prof. Dr. Dilek ERGÖNENÇ** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Dursun YILDIRIM** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Duygu UÇGUN** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Edibe SÖZEN** Maltepe Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Efrasiyap GEMALMAZ** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ercan ALKAYA** Fırat Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Erdoğan BOZ** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ergin JABLE** Priştine Üniversitesi (Kosova Cumhuriyeti)
- Prof. Dr. Erol DURAN** Uşak Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Faruk YILDIRIM** Çukurova Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Fatma AÇIK** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ferit YUSUPOV** Kazan Federal Üniversitesi (Tataristan)
- Prof. Dr. Ferruh AĞCA** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Feyzi ERSOY** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Fikret TÜRKMEN** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Filiz KILIÇ** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Funda KARA** Atatürk Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Funda TOPRAK** Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Gülbanu KOSSIMOVA** Abay Devlet Pedagoji Üniversitesi (Kazakistan)
- Prof. Dr. Gülsel SEV** Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN** Ege Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. H. İbrahim DELİCE** Sivas Cumhuriyet Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. H. Ömer KARPUZ** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hakan ÜLPER** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Halit KARATAY** Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hamza ZÜLFİKAR** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hasan Ali ESİR** Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hatice TÖREN** İstanbul Üniversitesi (Türkiye)

- Prof. Dr. Hatice ŞAHİN** Bursa Uludağ Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hayati DEVELİ** İstanbul Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hazretgüli DURDIYEV** Mahtumkulu Dil, Edebiyat ve Millî Elyazmaları Enstitüsü
(Türkmenistan)
- Prof. Dr. Hikmet KORAŞ** Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hülya ARSLAN EROL** Gaziantep Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hülya ERAYDIN ARGUNŞAH** Erciyes Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hülya KASAPOĞLU ÇENGEL** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. İdris Nebi UYSAL** Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. İlhan ERDEM** İnönü Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Jale DEMİRCİ** Ankara Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Jale ÖZTÜRK** Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Kazım KÖKTEKİN** Ordu Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Kemal ERASLAN** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Kemal ÜÇÜNCÜ** Karadeniz Teknik Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Kemalettin DENİZ** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Kerime ÜSTÜNOVA** Bursa Uludağ Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Keziban TEKŞAN** Ordu Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Kürşat ÖNCÜL** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Leylâ KARAHAN** TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Lindita XHANARİ LATİFİ** Tiran Üniversitesi (Arnavutluk)
- Prof. Dr. Mehmet AYDIN** Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mehmet CANBULAT** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mehmet EROL** Gaziantep Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mehmet Fatih KİRİŞÇİOĞLU** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mehmet KURUDAYIOĞLU** Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)

- Prof. Dr. Mehmet Öcal OĞUZ** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mehmet ŞİŞMAN** Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mehmet Vefa NALBANT** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Metin EKİCİ** Ege Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Muharrem DAŞDEMİR** Atatürk Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ** Atatürk Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mukhabbat KURBANOVA** Mirza Ulugbek Özbekistan Millî Üniversitesi (Özbekistan)
- Prof. Dr. Musa ÇİFCİ** Uşak Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Musa DUMAN** Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH** Erciyes Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mustafa ARSLAN** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mustafa KURT** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Nadir İLHAN** Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Namık Kemal ŞAHBAZ** Mersin Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Necati DEMİR** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Nesrin SİS** İnönü Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Nergis BİRAY** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN** Erciyes Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Nezir TEMUR** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Nurettin DEMİR** Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Nurettin ÖZTÜRK** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Oğuz KARAKARTAL** Lefke Avrupa Üniversitesi (KKTC)
- Prof. Dr. Orhan Kemal TAVUKÇU** Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Osman Fikri SERTKAYA** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Osman YILDIZ** Süleyman Demirel Üniversitesi (Türkiye)

- Prof. Dr. Özay KARADAĞ** Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Özgür Kasım AYDEMİR** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Özlem Deniz YILMAZ** Marmara Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Paki KÜÇÜKER** Sakarya Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Paşa YAVUZARSLAN** Ankara Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Pervin ÇAPAN** Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Recep TOPARLI** Sivas Cumhuriyet Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ruhi ERSOY** Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ** Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Salim KÜÇÜK** Ordu Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Salahaddin BEKKİ** Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Sedat MADEN** Bayburt Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Semra ALYILMAZ** Uludağ Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Serdar YAVUZ** Fırat Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Serkan ŞEN** Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Süer EKER** Başkent Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Süleyman Cem ŞAKTANLI** Süleyman Demirel Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Süleyman SOLMAZ** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN** Dokuz Eylül Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Şükrü Halûk AKALIN** Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Tuncay BÜLBÜL** Kütahya Dumlupınar Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Tuncer GÜLENSOY** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Turgut BAYDAR** Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Turgut KARABEY** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Umay TÜRKEŞ GÜNAY** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ülkü ÇELİK ŞAVK** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ülkü ELİUZ** Karadeniz Teknik Üniversitesi (Türkiye)

- Prof. Dr. Vahit TÜRK** İstanbul Kültür Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Yavuz KARTALLIOĞLU** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Yunus BALCI** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Yusuf TEPELİ** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Zeki KAYMAZ** Ege Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Zeynep KORKMAZ** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Âdem KOÇ** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Ahmet BENZER** Marmara Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Ahmet KARAMAN** Afyon Kocatepe Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Bedia KOÇAKOĞLU** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Bekir DİREKÇİ** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Berdi SARIYEV** Ankara Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Berker KURT** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Burak TELLİ** Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Efecan KARAGÖL** Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Elçin İBRAHİMOV** Azerbaycan Millî İlimler Akademisi (Azerbaycan)
- Doç. Dr. Elif AKTAŞ** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Emine ATMACA** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Emrah BOYLU** İstanbul Aydın Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Erkan SALAN** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Fatih VEYİS** Atatürk Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Ferhat ENSAR** Bursa Uludağ Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Feyza TOKAT** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Filiz METE** Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Gökçe YÜKSELEN PELER** Erciyes Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Gızılgül ABDULLAYEVA** Bakü Devlet Üniversitesi (Azerbaycan)
- Doç. Dr. Gulnara ALİYEVA KOŞKUN** Bakü Slavyan Üniversitesi (Azerbaycan)
- Doç. Dr. Gülsine UZUN** Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Türkiye)

- Doç. Dr. Harun ŞAHİN** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Himmet BÜKE** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Hüseyin Kürşat TÜRKAN** Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. İnan GÜMÜŞ** Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ** Gaziantep Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Kakacan CANBEKOV** Türkmenistan Bilimler Akademisi (Türkmenistan)
- Doç. Dr. Kateryna TELESHUN** Kiev Taras Shevchenko Üniversitesi (Ukrayna)
- Doç. Dr. Kürşat Şamil ŞAHİN** Bartın Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Levent KURGUN** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Maral MAMNETBERDİYEVNA KULİYEVA** Devletmammet Azadi Türkmen Millî Dünya Dilleri Enstitüsü (Türkmenistan)
- Doç. Dr. Maral TAGANOVA** Türkmenistan Bilimler Akademisi (Türkmenistan)
- Doç. Dr. Mehmet Fatih DOĞRUCAN** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Mehmet Surur ÇELEPİ** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Meriç GÜVEN** Uşak Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Meryem ARSLAN** Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Mevlüt GÜLMEZ** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Murat ATEŞ** Necmettin Erbakan Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Murat ELMALI** İstanbul Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Mustafa ALTUN** Sakarya Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Nurdin USEYEV** Kırgızistan- Türkiye Manas Üniversitesi (Kırgızistan)
- Doç. Dr. Onur Alp KAYABAŞI** Aksaray Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Özgür AY** Uşak Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Talat Dinar Süleyman Demirel** Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Tudora ARNAUT** Kiev Taras Shevchenko Üniversitesi (Ukrayna)
- Doç. Dr. Türker Barış BULDUK** Adıyaman Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Serap UZUNER YURT** Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Serdar BULUT** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)

- Doç. Dr. Serdar DERMAN** Necmettin Erbakan Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Soner SAĞLAM** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Ülker ŞEN** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Ümit EKER** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Ümit HUNUTLU** Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Ümit YILDIZ** Kiev Büyükelçiliği Eğitim Müşaviri
- Doç. Dr. Yavuz UYSAL** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Zoya KİRİLLOVA** Kazan Federal Üniversitesi (Tataristan)
- Dr. Öğr. Üyesi Adile YILMAZ** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Ali TAŞTEKİN** İstanbul Arel Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Betül BÜLBÜL OĞUZ** Manisa Celal Bayar Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Bora BAYRAM** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Cafer GARİPER** Süleyman Demirel Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Celal Can ÇAKMAKCI** Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Cevdet ŞANLI** Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Emel NALÇACIGİL ÇOPUR** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Hadra Kübra ERKINAY TAMTAMIŞ** Mardin Artuklu Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Hayrettin PARLAKYILDIZ** Kıbrıs İlim Üniversitesi (KKTC)
- Dr. Öğr. Üyesi Latife KIRBAŞOĞLU KILIÇ** Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Mevlüt Metin TÜRKTAS** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Pınar KANIK UYSAL** Ordu Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Pınar ŞİMŞEK** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ASLAN** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Yasemin BAYRAKTAR** Süleyman Demirel Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Yusuf GÖKKAPLAN** Kapadokya Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Ömer GÖK** Türk Dil Kurumu Başkan Yardımcısı
- Dr. Aslı MANAV** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Duygu KAMACI GENCER** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Türkiye)

Dr. Fatih ÖZTÜRK Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi (Türkiye)

Dr. Firuz FEVZİ Kabil Devlet Üniversitesi (Afganistan)

Dr. Iryna DRYGA Kiev Taras Shevchenko Üniversitesi (Ukrayna)

Dr. İsmail KURT Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)

Dr. Hande ÜNVER ÖZDOĞAN Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)

Dr. Kudret Safa GÜMÜŞ Aksaray Üniversitesi (Türkiye)

Dr. Neslihan KARACAN Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)

Dr. Ramazan ERYILMAZ Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)

DÜZENLEME KURULU

Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Özgür Kasım AYDEMİR

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Düzenleme Kurulu Başkan Yardımcıları

Doç. Dr. Yavuz UYSAL

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Bora BAYRAM

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

DÜZENLEME KURULU ÜYELERİ

Doç. Dr. Elif AKTAŞ

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Doç. Dr. Serdar BULUT

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Temel Eğitim Ana Bilim Dalı

Belgin TEZCAN AKSU

Yüksek Kurum Uzmanı

Mustafa TIZLAK

Yüksek Kurum Uzmanı

SEKRETARYA

Öğr. Gör. Dr. Neslihan KARACAN Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi TÖMER

Öğr. Gör. Dr. Hande ÜNVER ÖZDOĞAN Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Türk
Dili Bölümü

Öğr. Gör. Dr. Ramazan ERYILMAZ Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi TÖMER

Öğr. Gör. Dr. Irmak KARABULUT Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve
İnkılap Tarihi Bölümü

Öğr. Gör. Zeynep EKİNCİ Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi TÖMER

Öğr. Gör. Taner YAPKU Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Alanya Alaaddin
Keykubat Üniversitesi Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü

Arş. Gör. Ahmet Turan EŞ Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Alanya Alaaddin Keykubat
Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Arş. Gör. Ali CANBULAT Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Alanya Alaaddin Keykubat
Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Melek DAĞLI Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Rektörlük Özel Kalem

İÇİNDEKİLER

KURULLAR.....	i
İÇİNDEKİLER	xv
TEŞRİF MESAJI.....	xxviii
AÇIŞ KONUŞMALAR.....	xxix
BİLDİRİLER.....	xcii
“Geceleri Kalkar Kalkar Ağlarım” İsimli Gurbet Havasının Sözlerinde Kullanılan Hançere Tekniği	1
<i>Ahmet Ali SELÇUK· Şevval DAĞ ve M. Hanifi KERVANCIOĞLU</i>	
Okul Sözlüklerinde İyi Bir Tanımın Esasları*	10
<i>Ahmet Benzer ve Miray Devecioğlu</i>	
Mahtumkulu'nun Türkmen Aydınlanmasına Katkısı.....	26
<i>Ahmet BURAN</i>	
Üniversitelerde Okutulan Türk Dili Dersi İçin Yeni Çerçeve Program Önerisi	39
<i>Ahmet KAYASANDIK</i>	
Âşıklık Geleneğinde Söz ve Müzik Etkileşimine Bir Örnek: Sümmani Ağzı.....	49
<i>Ahmet Mutlu TERZİOĞLU ve Eren LEHİMLER</i>	
Kül Tigin Yazıtı'nda Yana Bêrtimiz Birleşik Fiili Üzerine	57
<i>Ali AKAR</i>	
Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarındaki Dört Temel Beceri ve Dil Bilgisi Etkinlikleri Üzerine Bir İnceleme (5. Seviye Örneği)	60
<i>Alpaslan OKUR ve Gamze YAVUZ</i>	
Özbek Edebiyatında Ebu Reyhan Birunî Siması.....	71
<i>Anvar ALLAMBERGENOV</i>	
Eski Uygur Kolofonlarında Bir İfade Biçimi Olarak agduk umaz	76
<i>Arzu ARICAN ve Hakan GÜLER</i>	
Türkçe Sözdiziminde Bir Diziliş Örneği: Araya Unsur Girmesi ya da Unsurun Bölünmesi	82
<i>Asiye Mevhibe COŞAR</i>	

Nezihe Muhittin'in Kadın İdeali Üzerine.....	92
<i>Aslı ÇAVUŞOĞLU AKSOY</i>	
Karamanlıca Bir Tabirname Hakkında	97
<i>Aylin KOÇ GİANNOPOULOS</i>	
Fuzûlî'nin "Leylâ ve Mecnûn" Eserinde Harp Araç-Gereçleri (Kavram ve Kültür İlişkisi).....	106
<i>Aynur MAHMUD</i>	
Baishint Khar Runik Yazıtı ve Damgaları	112
<i>Azzaya BADAM</i>	
Kazakistan'ın Batı Ağzındaki Özellikler	120
<i>Banu NAGASHBEKOVA</i>	
Bilişim Teknolojisi Terminolojisindeki Eş Anlamlılık Olgusunun Kazakça ve Türkçedeki Görünüşü... 128	
<i>Barışgöl Erlanqızı KENGES</i>	
Eurovision Şarkı Yarışmasında Dil ve Politikanın Sonuçlara Etkisi.....	136
<i>Başar ZEREN ve Ü. Ezgi GÜLEKEN</i>	
"06 Mil Yz A1345" Kayıtlı Talimnamenin Söz Varlığının Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi (Askerî Türkçe) Açısından İncelenmesi	143
<i>Bekir DİREKCI* ve Ramazan ÖZPINAR*</i>	
Pahlavon Mahmud Haqida Doston	150
<i>Bekposhsha RAHİMOVA</i>	
Türkçe Sözlük'teki Eskimiş (esk.) Etiketli Söz Varlığı	154
<i>Belgin Tezcan AKSU</i>	
Ortaokul Öğrencilerinin Dil Bilgisine Yönelik Tutumları ile Türkçe Dersi Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	167
<i>Berna ÜRÜN KARAHAN</i>	
2019 Türkçe Öğretim Programındaki Kelime Öğretimi Yaklaşımını Türkçe Ders Kitaplarına Yansımaları	173
<i>Berra ALİBAŞIÇ, Beyza KÖKSAL ve Filiz METE</i>	

Revânî'nin Çıkar Redifli Gazeli Üzerine Bir Söylem Çözümlemesi	184
<i>Beyza ALPARSLAN KABA</i>	
Yabancılara Türkçe Öğretimi Üzerine Yapılan Metin Uyarlama Çalışmalarının Değerlendirilmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması.....	197
<i>Bora BAYRAM ve Ayşegül ERARSLAN</i>	
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimine Yönelik Dil İhtiyaç Analizi: Alanya Örneği	206
<i>Bora BAYRAM</i>	
Sürdürülebilir Eğitim Bağlamında Türkçe Öğretmenlerinin Hayat Boyu Öğrenme Yeterliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	218
<i>Buket ÜNDEMİR, Murtaza AYKAÇ ve L. Ayça ÇELİKBAŞ</i>	
Burdur Halk Danslarında Söz Unsuru.....	224
<i>Burak TORTOP, Cengiz ŞENGÜL ve Ali BEDEL</i>	
Ali Şir Nevayî'nin Gara'ibüs-Sıgar'ında Biçimce Olumlu Anlamca Olumsuz Yapılar Üzerine Bir Değerlendirme*	231
<i>Burcu SARIKAYA</i>	
Kemal Eraslan'ın Ali Şir Nevâyî Üzerine Yaptığı Çalışmalar ve Nevâyî Üzerine Görüşleri	240
<i>Burcu YILMAZ</i>	
Kır- ve Sı- Fiilleri Üzerine	250
<i>Celal DEMİR</i>	
Alay ve Şaka Yollu İfadeler Üzerine Semantik Bir İnceleme.....	259
<i>Ceren OĞUZ KABADAYI</i>	
Eski Türkçede "İstinsah / Kopya Etmek" Karşılığında Kullanılan Sözcük Birimler ve "kata" Zarfı	272
<i>Ceyda ADIYAMAN</i>	
Türk Devletleri Teşkilatı Bağlamında Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümleri Üzerine Bir Değerlendirme.....	287
<i>Cüneyt AKIN</i>	
Ağız Verileri, Karışık Dilli Eserler Konusunda Yol Gösterici Olabilir mi? Trabzon İli Ağızları Örneği	293

Çiğdem USTA

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Çocuk Grupları İçin Hazırlanmış Hikâye Kitaplarındaki Görsellerin Kültürel Unsur Aktarımı Kapsamında İncelenmesi: Yunus Emre Enstitüsü Çocuk Hikâyeleri Dizisi Örneği (A 1-A2) * 303

Dilara KESKİN

Bosna Hersek'te Türkçe Kökenli Fiillerden Türemiş Soyadları 312

Dženana BRAČKOVIĆ

Azərbaycan Türkçəsi Sözlük Projesinə Bir Baxış 318

Ehed BİYUTƏ ve Mir Qadir HAŞİMİ

2005 ve 2019 Türkçe Öğretim Programlarındaki Dil Bilgisi Kazanımları Üzerine Bir İnceleme 323

Elif AKTAŞ ve Ahmet Turan EŞ

Sessiz Kitapların Yaratıcı Okuma Becerisini Geliştirmesine Yönelik Bir Uygulama 333

Elif BÖRKLÜOĞLU ve Eylem ÖZSAN

Hayâlî Bey'in Bir Gazelinin Dil ve Üslup Açısından İncelenmesi 342

Elif DEMİR

Bulgaristan'da Türkçe Meşale: Alev Kültür Dergisi 362

Elif OĞUZHAN

Balkanlarda Yaşayan Slav Dillerini Konuşan Türk Topluluğu: Torbeşler ve Dilleri 372

Elifnur YILDIZ YALÇINDAĞ

Türkçede Alt Katman Dillerinin Etkisi Olarak Dönüştürülük Bildiren Yapılar 390

Elmas ÇOKOL ALPAY

Kuzeybatı Azerbaycan Ağızları ve Yer adları ile Mahmud Kaşgarlı'nın "Dîvânu Lugâti't-Türk" Eseri Arasındaki Bazı Paralellikler 404

Elvira LATİFOVA

Batı Trakya- Gümülcine Ağızlarında Tekrar Grupları 411

Elza ALIŞOVA DEMİRDAĞ ve Süleyman AKSU

Türkçe Yazı Sistemi ve Disleksi: Diller Arası Sorunlar 417

Emine BALCI ve Elif DEMİRDÖĞEN

Balkanlarda Yabancılara Türkçe Öğretiminin Sorunları Üzerine Bir Çalışma: Bosna-Hersek Örneği ...	435
<i>Emine ULU-ASLAN ve Bayram BAŞ</i>	
Aktarma Cümlesi Özelinde Noktalama İşaretlerinin Kullanımı Üzerine	446
<i>Emre TÜRKMEN</i>	
Orta Asya'dan Anadolu'ya Türk Atasözleri Projesi*	457
<i>Engin ÇETİN</i>	
Türkiye Türkçesinde {+DİR} Anlambiriminin Yargıyı Sabitleme Eğilimi: Anlamı ve Bilgiyi İnşa Etme İşlevi.....	468
<i>Engin ÖZDEMİR</i>	
Dil İlişkileri Bağlamında İdil Bulgar Türkçesindeki "İlgıcı" Kelimesi	481
<i>Ercan ALKAYA ve Ertuğrul ZORLU</i>	
Alanya Halk Kültüründe Hıdırellez Geleneği	490
<i>Eren KÖSEOĞLU ve Yavuz UYSAL</i>	
Tatar Türkçesinde Sınırlama Bildiren Edatlar Üzerine*	509
<i>Eren ÜNLÜ</i>	
Türk Halk Hikâyeciliği Geleneğinin Popüler Kültüre Etkisi Bağlamında Bir Cem Karaca Okuması	520
<i>Erhan SOLMAZ</i>	
Gülümseten Öyküler Dizisinde Halk Bilimi Unsurları	527
<i>Esra ALKAN ve Kevser DURGUN AKAN</i>	
Harezm Bölgesi Ritüellerinin Kadın İcracıları Halfelerin Türk Diline ve Türk Kültürüne Katkıları	542
<i>Esra ÇAM</i>	
Antalya Türkülerinin Edebi Analizi*	548
<i>Fatih EVSEN ve Cengiz ŞENGÜL</i>	
Şem'î'nin Tezkiretü'l-Hulefâ Adlı Eserinde "Ölüm" Yerine Kullanılan İfadeler	554
<i>Fatih ÖZTÜRK</i>	

Metin Temelli Dil Bilgisi Öğretimi Bağlamında Halit Fahri Ozansoy'un "Edebiyatçılar Geçiyor" Eseri Üzerine Örnek Bir İnceleme	568
<i>Fatih VEYİS ve Ayşegül KAYAR MUSLU</i>	
Dede Korkut Oğuznamelerinin Bursa Nüshası Hakkında Birkaç Not	578
<i>Ferruh AĞCA ve Ezgi ÇAPAN</i>	
Asireddin Abu Hayyan El-Endelusi'nin "Kitab El-İdrak Li-Lisan El-Etrak" Eseri ve Nahçıvan Şiveleri	585
<i>Galibe HACIYEVA</i>	
Mahmud Kaşgarlı'nın "Dîvânu Lugâti't-Türk" Eserinde	606
<i>Gızılgül ABDULLAYEVA</i>	
Xorazm Viloyatidagi Moddiy Madaniy Meros Ob'ektlarining Nomlanishida Xalq Og'Zaki Ijodining O'Rni	613
<i>Guli XUSAINOVA SHAVKATOVNA</i>	
Post-Sovyet Dönemi Azerbaycan'da Sözlükbilim Çalışmaları	618
<i>Gulnara ALIYEVA-KOŞKUN</i>	
Özbek Hikâye Anlatımının Gelişiminde Edebi İletişimin Rolü	626
<i>Gulnoz SATTOROVA</i>	
Türkçe ve Korecenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Ders Kitaplarında Dil Bilgisi Öğretimi ¹	629
<i>Güler ÖZYÜREK ve Neslihan KARAKUŞ</i>	
Almanya'da yaşayan 14-18 yaş grubu Alman Gençlerinin Türkçe Kelime Dağarcığı ve Türkçe Kelime Kullanım Alanları	649
<i>Gülrû BAYRAKTAR ve Güliz YALÇIN</i>	
Türkçede Öbek İşletme Ekleri	658
<i>Hacı İbrahim DELİCE</i>	
Diplomaside "Turkey" Yerine "Türkiye" Adlandırmasına Geçişin Nedenleri ve Ülkemizin Marka Değerine Etkisi.....	666
<i>Hande ÜNVER ÖZDOĞAN</i>	

Van Yöresi ‘Deme Çevirme’ Türküleri (Şık Şık Bilezik Kolunsa Türküsü Örneği)	674
<i>Harun YACAN ve Burhan YACAN</i>	
Budist Uygur Metinlerinde “Sevgi ve Şefkat” Erdemine Dair Dinî Bir Terim: maitrè (=Skr. Maitrī)	684
<i>Hasan İSİ</i>	
Seslenme Sözlerinin Cümle Ögeleriyle İlişkisi ve Öge Olarak Cümledeki Konumu	705
<i>Hasene AYDIN</i>	
Mudanya’da Yerleşik Bulunan Girit Mübadilleri Üzerine.....	724
<i>Hatice ŞAHİN ve Ebru KUYBU DURMAZ</i>	
Türkçe Eğitiminde Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanılmasının Alımlamaya Etkisi.....	730
<i>Hatice YAMAN ve Özgür Kasım AYDEMİR</i>	
Emojiler Ortak Dil mi?	738
<i>Hayrettin PARLAKYILDIZ</i>	
Çağatay Sözlüklerine Göre Türkmen Türkçesi ve Türkmençe Söz Varlığı	759
<i>Hicret DAŞDEMİR</i>	
Suriye Türkmen Türkçesi Ağzlarında Sınırlandırma ve Karşılaştırma Bildiren Gadan/ Gadak/ Gaçek Edatları.....	763
<i>Hülya ARSLAN-EROL ve Atanur ÖZDEMİR</i>	
Okuma Çemberi Yönteminin Yaratıcı Yazma Becerisine Etkisi	772
<i>Hüseyin ŞANSAL ve Salim PİLAV</i>	
Türkiye Dışında Örgün Eğitim Kapsamında Türkçe Dersi Alan Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenmeye İlişkin Görüşleri: Somaliland Örneği	782
<i>İbrahim ÇİMEN ve Aliye Nur ERCAN GÜVEN</i>	
Sabri Esat Siyavuşgil’in Cumhuriyet Devri Dil Politikaları ve Dilde Sadeleşme Bağlamındaki Düşünceleri	797
<i>İbrahim ŞAHİN ve Ayşe BÜLBÜL</i>	
Oğuz Kağan Destanı’nı Üçlü İşlev Kuramı Çerçevesinde Okuma Denemesi	803
<i>İnan GÜMÜŞ</i>	

Trabzon Çepni Ağzından Seçilmiş Metinlerde Bağdaşıklık Dışı Kullanım Örneklerine Dair Bir İnceleme	812
<i>İrem ERTEN</i>	
Rodos'ta Türkçenin Görünümü.....	821
<i>İsmail KURT</i>	
İlk Türkçe İslami Terminolojide Kadim Türk Dininden İzler: azuk Örneği	827
<i>İsmail SÖKMEN</i>	
Kazak Çocuk Edebiyatındaki Mitolojik Kahramanlar	836
<i>Janagül SAMETOVA</i>	
Xorazm Xalq Qo'shiqlari Leksikasida Ma'nosiga Ko'ra O'zbek Adabiy Tilidagi Ana Shunday Birliklardan Farq Qiluvchi So'zlar	843
<i>Jumaniyozova Muhabbat XO'SINOVNA</i>	
Cevap Beklenmeyen, Olumsuz Yapılı, Olumlu Anlamlı Sözde Soruların Kullanım Amaçları ve İşlevleri	849
<i>Kerime ÜSTÜNOVA ve Merve ERGÜT</i>	
Söz Diziminde Bildirim, Sezdirim, Çıkarım Belirleyicileri	866
<i>Kerime ÜSTÜNOVA</i>	
Türkçe Sözlük'te "Argo Söz, Hakaret Yollu, Teklifsiz Konuşmada ve Kaba Konuşmada" Olarak İşaretlenen Sözcükler	874
<i>Levent KURGUN ve Yıldız ÖZBİLEN</i>	
Töre Bitigi'nde Ölüm Cezasını Gerektiren Suçlar	886
<i>Lira MAIRAMBEK KYZY</i>	
Vefatının 40. Yılında Hocam Prof. Dr. Faruk K. Timurtaş'ın "Yaşayan Türkçemiz İdeali" Üzerine	898
<i>M. Mehdi ERGÜZEL</i>	
Türkçe Kökenli Anatomiyle İlgili Adların Sırpça Üzerine Sözcüksel Etkisi	908
<i>Marija ĐINĐIĆ</i>	
Türk Dil ve Kültür Coğrafyası Olarak Suriye*	913
<i>Mehmet EROL</i>	

Eski Türkler Yazıtları Nasıl Adlandırıldı?	920
<i>Mehmet SARIKÖSE</i>	
Teke Yöresi Delbekçi Kadınlarının İceralarında Kültür ve Doku İlişkisi*	929
<i>Mehmet Surur ÇELEPİ</i>	
Türkiye Türkçesi Ağızlarında Yardımcı Fiil Olarak Dök-	969
<i>Mehmetcan GÖKBAYIR</i>	
Kazan Tatar Türkçesinde “Vatan” Konulu Atasözleri Üzerine	974
<i>Mehtap ÖZTÜRK</i>	
Osmanlıda İki Dillilik Faaliyetleri ve İki Dilli Eser Olarak “Üss-i Lisân-ı Türki”	992
<i>Meriç GÜVEN</i>	
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan B1 Düzeyindeki Ders Kitaplarının Dinleme Etkinlikleri Açısından Karşılaştırılması	1003
<i>Mesut GÜN ve Melisa Ecrin BOLATKOL</i>	
Kırıkkale Keskin Yöresine Ait Halay Formundaki Eserlerin Söz ve Müzik Bakımından İncelenmesi .	1013
<i>Mevlüt Can YAYLA, Deniz DİNCEL ve Ahmet Tolga YAŞKAYA</i>	
Halaç Şairi Arabgol ve Halaç Türkçesinde Şiirleri	1026
<i>Mina DOLATİ</i>	
Türk va O‘zbek Tilidagi Ayrim Mushtarak So‘z Hamda Iboralar Xususida	1034
<i>Mineverer TILAVOVA</i>	
Ahmet Bican Ercilasun’un İnternetteki Türkoloji Konuşmaları Üzerine Bir Tasnif Çalışması	1036
<i>Muhammet Fatih ALKAYIŞ</i>	
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Ders Takip Stratejilerinin Belirlenmesi	1048
<i>Murat ATEŞ ve Ahmet Gürkan KARATAŞ</i>	
Türkiye Türkçesi Ağızlarında Ön Ses Tonsuzlaşması	1059
<i>Murat DOĞAN ve Ahmet DEMİRTAŞ</i>	
Ritüel-Dil İlişkisi Bağlamında Türkçe Duaların İşlevselliği	1076
<i>Mustafa ARSLAN ve Didem Gülçin ERDEM KÜK</i>	

Türkçe Sözlükte Madde Başı Olan Kelimelerde Yer Alıp Unutulan Kök Kelimeler	1083
<i>Nadir İLHAN</i>	
Yaş Değişkeni Bağlamında Almanya’da Yaşayan Türklerin Kuşaklararası Dil Bağlılıkları, Dil Seçimleri ve Sürdürümleri	1099
<i>Nebiha ÇAYIRLI ve Salim PİLAV</i>	
Moldova Cumhuriyeti Gagauz Yeri Özerk Bölgesinde Çıkan Bir Dergi: Sabaa Yıldızı	1115
<i>Necati DEMİR ve Aslı UYSAL</i>	
Mantıksal İstemin Çok Anlamlılığa Etkisi Bakımından Söz İçi Karşıtlık	1133
<i>Neslihan KARACAN</i>	
LGS Türkçe Sorularının Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi.....	1139
<i>Nesrin SİS ve Niyem BAHŞİ</i>	
Ali Şîr Nevâyî’nin Sedd-i İskenderî Mesnevîsi Örnekleminde İskender’in Duygu Durumunun Tahlili	1144
<i>Nilufar TİNCHLİKOVA</i>	
Nedîm ve Refî-i Amîdî’nin Tartıp Redifli Gazellerinde Çağatay Türkçesi	1154
<i>Nilüfer KARADAVUT</i>	
Erendiz Atasü’nün “Madam Butterfly Ölmeyi Reddederse” Adlı Öyküsünden Hareketle Toplumsal Bir Kimlik Olan Erkeklik Kavramı.....	1169
<i>Nurefşan GÜLEN</i>	
“Suriye ve Filistin Mektupları”nın Söyleminde Biyoiktidar Kurgusu	1175
<i>Orhan ÇİÇEK</i>	
Türkiye Türkçesi Ağızları ve Azerbaycan Türkçesinde Kullanılan Ortak Alıntı Söz Varlığı Üzerine Tematik Bir İnceleme.....	1181
<i>Osman ALBAYRAK</i>	
Kıssa-i Samrug’da İkili Kullanımlar	1197
<i>Osman KABADAYI</i>	
Denizin Çağırışı Romanında Tutunamama Gerçeği.....	1208
<i>Osman ORUÇ</i>	

Isparta İli Ağzlarında {- (Y) Alık} İstek Birinci Çokluk Kişi Biçimbirimi ve Ağız Bölgeleri	1217
<i>Osman YILDIZ</i>	
Yapılandırmacı Yaklaşımın Göre Bağlaç Öğretiminde Öğretmen Görüşlerinin Fenomenolojik Olarak İncelenmesi	1223
<i>Ömer DEMİRTAŞ ve Yusuf TEPELİ</i>	
Türkçenin Kadim Yurdu Lübnan'da Güncel Türkçe Eğitimi Çalışmaları.....	1242
<i>Özgür Kasım AYDEMİR ve Ali CANBULAT</i>	
Fehim-i Kadim'in Yeter Redifli Gazelinin Anlambilim Açısından İncelenmesi	1247
<i>Pervin ÇAPAN ve Tuğçe YAŞA TOPRAK</i>	
Türkçe ve Hatıraların İzinde Balkan Rüyasından Uyanmak	1269
<i>Pervin ÇAPAN</i>	
Balkan Ülkelerinde Türkçe Eğitim Açısından İki Dilli Eğitim Modelleri	1312
<i>Ramazan ERYILMAZ</i>	
Prof. Dr. Tuncer Gülensoy ve Türk Onomastiği	1325
<i>Reyhan HABİBLİ</i>	
Hazret Nevai ve Harezmi Şairleri İcadında Büyük Bir Tarihe Sahip Dilimize Olan İlgi	1333
<i>Salamat MATKARIMOVA</i>	
Çocuk Dilinde Mental Fiil Kullanımı	1337
<i>Serap BOZKURT GÜVENEK ve Kuban SEÇKİN</i>	
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanındaki Öğreticilerin Uzaktan Eğitim Olgusuyla İlgili Zihinsel Yapıları ve Görüşleri.....	1356
<i>Serdar DERMAN</i>	
Kosova İlköğretim 5. Sınıf Müzik Dersi Kitabındaki Okul Şarkılarının Eğitim Müziği Açısından İncelenmesi	1365
<i>Serkan DEMİREL</i>	
Medya Dilbilimi ve Dil Normları	1374
<i>Sevinç MEMMEDOVA</i>	

M. Zekâi Dede Efendi'nin Bestelediği "Etmezem İkrârı Aşkî Saklarım Canım gibi" İsimli Eserin Usûl-Arûz Vezin Yönünden İncelenmesi	1379
<i>Seyit Mehmet SAKİN ve Cengiz ŞENGÜL</i>	
Modern Dünyanın Bakış Açısıyla Metonimi	1387
<i>Sultan ŞENÖDEYİCİ</i>	
Özbek ve Kazak Türkçelerinde Çay Kavram Alanı Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma.....	1395
<i>Süveyda ŞAHİN ve Nergis BİRAY</i>	
Sözlü Kültürden Elektronik Kültüre Kollektif Bellek: Yunus Emre.....	1418
<i>Şahin BÜTÜNER</i>	
Türk Dilinin Söz Varlığı ve Türkçe Sözlük Geleneği.....	1426
<i>Şükrü Halûk AKALIN</i>	
Van Pamir Kırgızları Atasözlerinin Karşılaştırmalı Fonoistatistiği Üzerine.....	1432
<i>Taşpolot SADIKOV</i>	
Geleneksel Bilgi Bağlamında XI. Yüzyıl Türk Şiiri	1446
<i>Tuğba AKKOYUN</i>	
Kırgızlarda Çeçendik Sözlerin Atasözlerindeki Görünümü Üzerine Bir İnceleme.....	1460
<i>Tuğba GÖKBAYIR</i>	
Sosyal Medyada Türkçe Öğretimi "Instagram" Örneği	1471
<i>Tuğba ŞİMŞEK ve Emre ŞİMŞEK</i>	
Sebk-İ Türkistânî Bağlamında Nedîmâne Tarz ya da Nedîm'in Divan Şiirine Getirdiği Yenilikler	1477
<i>Tuncay BÜLBÜL</i>	
Alevi-Bektaşî Cemlerinde Kullanılan Dilin Metaforları: Denizli Örneği	1484
<i>Turgut TOK ve Kıvılcım POLAT BULMUŞ</i>	
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Beceri Etkinliklerine Eşlik Eden Görsellerin Değerlendirilmesi.....	1496
<i>Uğur ÖZBİLEN ve Meral BAYRAM</i>	

Kimliğimizi ve Geçmişimizi Muhafaza Etmemizde Türkçenin Rolü	1515
<i>Umay TÜRKEŞ GÜNAY</i>	
Çağatay Türkçesi Metinlerinde -GAY Eki ve İşlevleri.....	1519
<i>Ümit EKER</i>	
Yapılandırmacı Yaklaşım Öncesindeki Türkçe Dersi Öğretim Programlarında Yazma Uygulamaları .	1531
<i>Ümmühan GÜZEL ve Serdar YAVUZ</i>	
Özbek Destanlarında Sık Kullanılan Kelimeler Üzerine Bir Değerlendirme.....	1542
<i>Yasin KARADENİZ</i>	
Rabguzi'nin Kısasü'l-Enbiyâ'sının Paris Nüshası ve Klasik Devir Sonrası Çağatay Türkçesinde Mahallileşme.....	1550
<i>Yaşar ŞİMŞEK</i>	
Sosyal Medya Dilinde Söz Dizimi	1563
<i>Yusuf GÖKKAPLAN</i>	
Divan Şiirinin Sözvarlığında Yemek Sembolizmi	1571
<i>Zehra GÖRE</i>	
Et-Tuhfetü'z Zekiyye Fi'l Lugati't Türkiyye'de Deyimler.....	1582
<i>Zeki KAYMAZ ve Âdem BULUT</i>	
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Ders Kitaplarının Okunabilirlik Durumları: Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Örneği.....	1590
<i>Zeynep EKİNCİ</i>	
Azerbaycan Üniversitelerinde “Akademik Yazı ve Oku (Türkiye Türkçesi)” Derslerinde Türkiye Türkçesinin Öğretimi Üzerine (Bakü Slavyan Üniversitesi Örneği).....	1597
<i>Ziyafet GASIMOVA</i>	
Galatât Sözlüklerinde Konu Edilen Yer Adları Üzerine	1608
<i>Zuhal KÜLTÜRAL ve Burcu SIBIÇ</i>	
Kazak Akını Jambıl Jabayev'in Şiirlerinde Eleştirel Bakış.....	1619
<i>Yaşar Sözen</i>	
Sempozyuma Ait Görseller	1619

Türkçe Kökenli Anatomiyle İlgili Adların Sırpça Üzerine Sözcüksel Etkisi*

Marija ĐINDIĆ**

Özet

Türkçe ve Sırpça tarih boyunca birbiriyle yoğun ilişkiler içerisinde olmuş iki dildir. Osmanlılar bu topraklara geldiklerinde kültür ve uygarlık geleneklerinin yanı sıra bunlarla ilgili yeni kavram ve sözcükleri de getirmişlerdir. Bu sözcükler zaman içerisinde Sırp kültürüne ve diline damgasını vurmuştur. *Türkçe*, Sırp dilini en çok sözlüksel anlamda etkilemiştir. Son dönemlerde yapılan çalışmalar göstermiştir ki eskiden yaklaşık 9000 olan sözcük sayısı günümüzde ölçünlü Sırpçada üç binli sayılara kadar düşmüştür. Bu üç bin sözcüğün yaklaşık yarısı Sırpçaya tamamen yerleşmiştir ve dilde aktif olarak kullanılmaktadır. Örneğin, *badem* (tür. badem), *dugme* (tür. düğme), *džep* (tür. cep), *inat* (tür. inat), *jastuk* (tür. yastık), *jorgan* (tür. yorgan), *kajsija* (tür. kayısı), *kapija* (tür. kapı), *kutija* (tür. kutu), *tavan* (tür. tavan), *šećer* (tür. şeker)). Çağdaş Sırpçanın sözlük hazinesinde en fazla yer alan Türkizimler *ev*, *ev eşyası*, *bina*, *kiyafet*, *ayakkabı*, *kumaş*, *yiyecek*, *içecek*, *tütün*, *bitki*, *ünvan*, *atçılık* vb. tematik grupları oluşturmaktadır. Bu gruplardan özellikle anatomiyle ilgili adlar bildirimizin konusu olarak seçilmiştir. Çünkü bu sözcükler en önemli leksik-semantik gruplardan biri olup her dilin leksiğinin temelini oluşturmaktadır. Bu sözcüklerin sözcüksel sistem içerisindeki değişmezliği referans değerlerinin sonucudur. Çünkü anlamlandırdıkları kavramlar insan varlığı için çok önemlidir. Temel söz varlığına giren sözcüklerde yabancı sözcüklerin alınması ve bunun sonucu olarak yerel sözcüklerin kaybı normalde beklenen bir durum değildir ancak bu tür gelişmeler Sırp dilinde meydana gelmiştir. Sırp dilinin genel sözlük hazinesinde insan vücuduyla ilgili Türkçe kökenli sözcüklerin varlığı yabancı dillerden alıntılarla ilgili teori ve sözcüksel girişim teorisini desteklemeleri bakımından çok önemlidir. *Bubreg* (tür. böbrek), *damar* (tür. damar), *taban* (tür. taban), *but* (tür. but), *džigerica* (tür. ciğer) vb. anatomiyle ilgili adların bazıları hem çok anlamlılık hem de türevlemede çeşitli anlam bilimsel süreçlerin tetiklenmesinde büyük potansiyel göstermektedir. Bildiride bu konular ayrıntılarıyla incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Sırpça, alıntılar, anatomi, sözcüksel etki.

Giriş

Türkçe ile Sırpça tarih boyunca birbiriyle yoğun ilişkiler içerisinde olmuş iki dildir. Osmanlılar Balkan topraklarına geldiklerinde kültür ve uygarlık geleneklerinin yanı sıra bunlarla ilgili yeni kavram ve sözcükleri de getirmişlerdir. Bu sözcükler zaman içerisinde Sırp kültürüne ve diline derin bir iz bırakmışlardır. *Türkçe*, Sırpçayı en çok sözlüksel anlamda etkilemiştir. Sırpçadaki Türkçeden geçmiş sözcük, "*Turcizam*" (Türkizm) olarak tasnif edilmektedir. *Turcizmi* (Türkizimler) sözcükler, sadece Türkçe kökenli değil; Sırp diline Türkçe vasıtasıyla özellikle Arapça ve Farsça kökenli de olabilmektedir.

Son dönemlerde yapılan çalışmalar göstermiştir ki eskiden yaklaşık 9000 olan sözcük sayısı günümüzde ölçünlü Sırpçada üç binli sayılara kadar düşmüştür. Bu üç bin sözcüğün yaklaşık yarısı Sırpçaya tamamen yerleşmiştir ve dilde aktif olarak kullanılmaktadır (örneğin, *badem* (tur. badem), *dugme* (tur. düğme), *džep* (tur. cep), *inat* (tur. inat), *jastuk* (tur. yastık), *jorgan* (tur. yorgan), *kajsija* (tur. kayısı), *kapija* (tur. kapı), *kutija* (tur. kutu), *tavan* (tur. tavan), *šećer* (tur. şeker)) (Đindić 2013: 553).

Çağdaş Sırpçanın sözlük hazinesinde en fazla yer alan Türkizimler *ev* (*duvar* (tür. duvar), *oluk* (tür. oluk), *pendžer* (tür. pencere), *kapija* (tür. kapı)), *ev eşyası* (*jorgan* (tür. yorgan), *jastuk* (tür. yastık), *džezva* (tür. cezve), *çaršav* (tür. çarşavf), *činija* (tür. çini), *bina* (*ambar* (ambar), *hamam* (tür. hamam),

* Bu çalışma, Sırp Bilimler ve Sanatlar Akademisi Sırp Dili Enstitüsü ile imzalanan 451-03-9/2021-14 nolu kontrat esas alınarak Sırbistan Eğitim, Bilim ve Teknoloji Kalkınma Bakanlığı tarafından maddi olarak desteklendi.

** Dr., Sırp Bilimler ve Sanatlar Akademisi Sırp Dili Enstitüsü, Belgrad, Sırbistan, msdjindjic@gmail.com
ORCID: 0000-0003-0217-7216.

han (tür. han)), **kiyafet** (dolama tür. dolama), kaftan (tür. kaftan), çarapa tür. çorap), şalvare (tür. şalvar)), **ayakkabı** (çizma (tür. çizme), papuča (tür. pabuç), sandala (tür. sandal)), **kumaş** (basma (tür. basma), atlas (tür. atlas), kadifa (tür. kadife)), **yiyecek** (alva (tür. helva), kajmak (tür. kaymak), turşija (tür. turşu), sarma (tür. sarma)), **içecek** (boza (tür. boza), rakija (tür. raki), şerbet (tür. şerbet), **tütün** (duvan (tür. duhan), tutun (tür. tütün), tumbecija (tür. tömbeki)), **bitki** (dud (tür. dut), kesten (tür. kestane), lala (tür. lale), leblebija (tür. leblebi)), **unvan** (aga (tür. ağa), beg (tür. bey), paşa (tür. paşa), sultan (tür. sultan)), **atçılık** (at (tür. at), ahar (tür. ahır), dizgin (tür. dizgin), dorat (tür. doru at)) vb. tematik grupları oluşturmaktadır.

Bu gruplardan özellikle anatomiyle ilgili adlar bildirimizin konusu olarak seçilmiştir. Eski zamanlardan beri insanın dünya hakkındaki düşüncesi ve bilgisi, insan vücudunun bölümleri arasındaki ilişki ile orantılı olarak gelişmiştir. İnsanlar anatomiyle ilgili adları mecazi anlamda kullanarak duygu ve düşüncelerini tam olarak aktarmışlardır. Buradan anatomiyle ilgili adlarının neden önemli bir araştırma ve modern dil bilimi nesnesi olduğu anlaşılmaktadır. Zihinsel sistemimizin yapısı, etrafımızdaki dünyayla etkileşim hâlindeki bedensel deneyim temelinde oluşur (krş. Lakoff 1990: XIV–XV). Gerçekliği tasarlarken ve gerçekliğin fenomenlerini adlandırırken insan insaniçinciliğe meyillidir ve bunun bir kısmını insanın ayrılmaz bir parçası olan ve vücudunu tanımlayan isimler temsil eder (krş. Razdobudko-Lupačova 1994; Dragičević 20086).

Anatomiyle ilgili adları bildiren sözcükler dilde çok anlamlılığı ve metaforikliği ile ayrılır. Sırpçada ve Türkçede en çokanlamlı sözcükler, vücudun kısımlarını özellikle vücudun insan işleyişi için önemli olan kısımlarını ifade eden sözcüklerdir. Örneğin, Türkçede *el* sözcüğü *Türkçe Sözlük*'te altı anlama, *bacak* sözcüğü ise dört anlama gelmektedir. Sırpçada *el* sözcüğü Sırpça-Hırvatça Edebi Dili Sözlüğü¹ on anlama, *bacak* sözcüğü ise beş anlama gelmektedir.

Sırpçada Türkçe kökenli anatomiyle ilgili adların tespit edilmesinde faydalanılan kaynakların başında *Sırp Bilimler ve Sanatlar Akademisi Büyük Sırpça-Hırvatça Yazılı ve Halk Ağızları Sözlüğü* ve *Matica Srpska Sözlüğü* (Rečnik srpskohrvatskoga književnog jezika 1967–1976) adlı eserler gelmektedir.

Temel sözcük birimlerin en geniş çokanlamsal yapısı ve aynı zamanda en çok türevi de vardır. Bu sözcükbirimlerin temel sözlük hazinesini oluşturup sözcük sisteminde merkezî statüsü olmaktadır. Genel sözlük hazinesine ait olan Türkçe kökenli anatomiyle ilgili adların hem çok anlamlılık hem de türevlemede çeşitli anlambilimsel süreçlerin tetiklenmesinde büyük potansiyeli bulunmaktadır.

Matica Srpska Sözlüğünde (Rečnik srpskohrvatskoga književnog jezika 1967–1976) *bubreg* (tür. böbrek), *džigera* (tür. ciğer), *taban* (tür. taban), *but* (tür. but), *kapak* (tür. kapak), *dalak* (tür. dalak) isminin aşağıdaki gibi türevleri verilmiştir: *bubreg* → *bubrežak*, *bubrežast*, *bubrežić*, *bubrežje*, *bubrežni*, *bubrežnica*, *bubrežnjak*, *bubreščić*, *bubriti*, *nabubriti*, *nadbubrežni*; *džigera* → *džigerica*, *džigeričar*, *džigeričast*, *džigeričica*, *džigerični*, *džigeričnjak*, *džigerni*, *džigernjača*; *taban* → *tabananje*, *tabanati*, *tabanaš*, *tabanaši*, *tabančenja*, *tabančina*, *tabančiti*, *tabančić*, *tabanje*, *tabati*, *zatabanati*, *zatabati*, *istabanati*, *istabati*, *natabati*, *otabanati*, *otabati*, *potabati*, *protabati*, *utabavanje*, *utabavati*, *utabanati*, *utabati*, *protabančiti*; *but* → *butina*, *butinica*, *butić*, *butka*, *butni*, *butnjača*; *kapak* → *kapčić*; *dalak* → *dalakljiv*, *dalakljivica*. Çağdaş Sırp dilinde *böbrek*, *but*, *taban*, *kapak* sözcüklerinin eş anlamlısı yoktur.

Sırp Bilimler ve Sanatlar Akademisi Büyük Sırpça-Hırvatça Yazılı ve Halk Ağızları Sözlüğü'nün² ('Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika Srpske akademije nauka i umetnosti') şu ana kadar çıkan 21 cildi, Sırp dilindeki Türkizmlerin en geniş listesini vermektedir. Sırp Bilimler ve Sanatlar Akademisi Sözlüğü, Sırp dilindeki Türkçe alıntılarının anlamların daraldığını veya genişlediğini belirleme gibi anlam bilimsel bağların türünü tespit etmek amacı ile temel alınabilir. Filipovič'e göre alıntılar

¹ Metnin geri kalanında *Matica Srpska Sözlüğü* olarak geçecektir.

² Metnin geri kalanında *Sırp Bilimler ve Sanatlar Akademisi Sözlüğü* olarak geçecektir.

semantik plan doğrultusunda temel veya ikinci dereceden değişim olarak analiz edilir. Sözcüklerin transfer sırasında ortaya çıkan değişimleri temel semantik adaptasyon olarak değerlendirilir. Sözcükte mana değişimi açısından herhangi bir semantik değişim olmamaktadır. İkinci dereceden semantik adaptasyonda ise bütün olarak anlam alanında farklı semantik değişimler olur (Filipović 1986: 161–178).

Sırp Bilimler ve Sanatlar Akademisi Sözlüğü'nde kaydedilen Sırpçada anatomi tematik grubuna ait birkaç sözcük Türk ağızlarından alınmıştır ve sadece Sırp ağızlarında tespit edilmiştir:

baš¹, baša m (mn. baševi) (tur. baş, glava) 1. (i baš) pokr. prednji kraj lađe, pramac. 2. u pridevskoj službi kao prvi deo polusložnica, sa značenjem: glavni, najstariji, najbolji: baš-aga, baš-knez, baš-čaršija i sl.

baš¹, baša m (çoğ. baševi) (tür. baş) 1. (ve baš) bölg. deniz teknelerinde ön taraf. 2. **en** üstün, en büyük, en iyi, ana anlamlarında birleşik sözcükler yapan çekimsiz sıfat: baš-aga, baš-knez, baš-čaršija ve sair.

burun m (tur. burun, nos) pokr. kljun (lađe); isp. burum¹.

burun m (tür. burun) bölg. geminin ön ve sivri bölümü; karşılaştırınız burum¹.

mide, –eta s (tur. mide) pokr. stomak, trbuh; isp. mida.

mide, –eta s (tür. mide) bölg. mide, karın, karın bölgesi; karşılaştırınız mida.

badžak m (tur. bacak) 1. pokr. noga. 2. odrana koža sa prednjih i zadnjih nogu. 3. opanak od kože s goveđih nogu; isp. nožanj.

badžak m (tür. bacak) 1. bölg. bacak. 2. ön ve arka bacakların cıçığı - derisi soyulmuş et. 3. Sığır bacakların derisi çarığı - işlenmemiş sığır derisinden yapılan ve deliklerine geçirilen şeritle bağlanan ayakkabı; karşılaştırınız nožanj.

kulak, –aka i **kulak**, –a m (tur. kulak, uho; držak) pokr. 1. **a.** suženi, zatesani kraj grede, direka i sl. koji ulazi u žleb (druge grede, direka i sl.) ili se uglavljuje u kakvo udubljenje, usek uopšte; takva greda, direk i sl. **b.** žleb, udubljenje, usek. **v.** u krovnoj konstrukciji gredica koja služi kao jastučce. 2. kukica na minduši koja se provlači kroz uho. 3. (kulaci m mn.) v. klepe.

kulak, –aka i **kulak**, –a m (tür. kulak, başın her iki yanında bulunan işitme organı) bölg. 1. **a.** oluğa giren veya kesilen bir girintiye sıkıştırılan kirişin, direğin daralmış, sıkılmış ucu; genel anlamda kiriş, direk. **b.** girinti, çentik. **v.** çatı yapımında yastık görevi gören kütük. 2. küpenin kulaktan geçen kanca kısmı. 3. (kulaci m çoğul) bakınız klepe.³

parmak m (tur. parmak) pokr. 1. **a.** kolac ili daska, letva u ogradi, plotu. **b.** ograda, taraba, plot od takvih letava; isp. parmakluk. **v.** drvena ograda pored stepeništa. **g.** prečaga, prečka na lestvama, merdevinama i sl. **d.** daska, letva uzdužno postavljena po sredini čamca koja spaja njegove bokove. **đ.** poluga na točku koja spaja naplatak sa glavčinom, palac, spica, žbica. **e.** potporni drveni stub, greda koja drži istureni deo krova, strehu. **ž.** uopšte potporni stub, potporanj, podupirač. **z.** jedan od četiri gvozdene klina koji drže lotre na zaprežnim kolima. **i.** : parmak je stubac na volujskim kolima. 2. (obično u mn.) drvena ili gvozdена pregrada, prečaga na rešetki prozora, vrata i sl. 3. prst (na ruci ili nozi). 4. zb. povesmo iz velikog vlasa, mace. 5. **a.** otvor, razrez na odelu, koji se zatvara dugmadima ili kopčama. **b.** posuvraćeni deo okovratnika kaputa, posuvratak, rever. 6. agr. vrsta vinove loze krupnog belog grožđa sa duguljastim zrnima; grožđe te loze.

parmak m (tür. parmak) bölg. 1. **a.** kazık veya tahta, çita, çubuk. **b.** çubuklarla yapılmış bölme veya korkuluk; krş. parmaklık). **v.** merdiven başı ahşap çit. **g.** merdiven sırtığı. **d.** yanlarını birleştiren teknenin

³ Etin sarıldığı bir tür erişte yemeği.

ortasına uzunlamasına yerleştirilmiş bir çıta. **đ.** bir tekerleğin merkezinden çemberine kadar uzanan çubukların her biri. **e.** çatının çıkıntılı kısmını, saçakları tutan destekleyici ahşap sütun. **ž.** genel olarak sütun. **z.** arabanın yan rayını tutan dört demir mandaldan biri. **i.** : öküz arabası kolunu. **2.** (genellikle çoğul) ahşap veya demir bölmesi, pencere, kapı parmaklığın çitası. **3.** el veya ayak parmağı. **4.** *topluca* büyük iplik kangalı (tel, kurşun boru gibi uzun ve bükülebilir şeylerin halka biçiminde sarılmasıyla yapılan bağ). **5. a.** düğmeleriyle veya kopçayla kapatılan elbisedeki açma. **b.** yakanın göğse doğru inen devrik bölümü, ceket yakası, klapa. **6.** *ziraat* büyük beyaz uzun taneli üzümleri olan bir asma türü; o asmanın üzümleri.

bogaz m (mn. bogazi, ređe bogazovi, gen. bogaza, ređe bogazova) (tur. bogaz, grlo, grkljan; ždrelo, klanac) **1. a.** tesan planinski prolaz, ždrelo, klanac, tesnac; var. bogaza. **b.** uzan put, staza, prolaz; var. bogaza. **v.** otvor za prolaz kroz ogradu između kuća, dera. **g.** pokr. mesto udešeno za prelaženje preko ograde. **đ.** pokr. plićak koji vezuje reku i baru, delove rita i sl. **đ.** rib. pokr. otvor na rečnoj brani. **e.** grlo (usta). **2.** v. bogazluk. **3. a.** duboka, uska i izdužena vrtača u krasu. **b.** uvala, zaton. **4.** pređa za hvatanje ribe.

bogaz m (*çoğul* bogazi, *seyrek* bogazovi, *genitif hâl* bogaza, *seyrek* bogazova) (tür. bogaz, imik, kursak) **1. a.** iki dağ arasında dar geçit, çukur yer, bel; *dilin mevcut standartlarına uymayan* bogaza. **b.** derin yol, geçit; *dilin mevcut standartlarına uymayan* bogaza. **v.** evler arasındaki çitin içinden geçiş olarak kullanılan açıklık. **g.** *bölg.* çitin üzerinden geçmek için yapılmış bir yer. **đ.** *bölg.* nehir ve gölet bağlayan sığlık. **đ.** *balıkçılık bölg.* nehir barajındaki açıklık. **e.** boğaz. **2. bk.** bogazluk.⁴ **3. a.** karstta derin, dar ve uzun bir çöküntü. **b.** koy. **4.** balık avlama ipliği.

Sözlükteki çok anlamlı sözcüklerin sunumu, en az iki nedenden dolayı sözlükteki çözümlere güvenemeyeceğimizi gösteriyor. Çok anlamlı yapılarının sunumlarının çoğu, çok anlamlılık, birincil ve ikincil anlamlar arasındaki ilişki ve sözlük birimlerinin birincil ve türev anlamları arasındaki ilişki hakkındaki bilgilerimizden çok önce yapılmıştır. Sözlükbilim, dil bilimi içinde daha yeni bir disiplindir ve daha önceki dönemlerde ve modern dilde sözlükbilimsel işleme yöntemleri, bu sorunlar hakkında genel bilgi eksikliği nedeniyle değişmiştir. Eskiden en sık kullanılan anlam birincil, daha az kullanılan anlam ikincildi, örneğin *parmak* (**3.** anlam) ve *bogaz* (**1.e.** anlam) sözcüklerinde yapıldığı gibi. Son leksikoloji araştırmalarına göre etimolojik anlamların birincil olduğu görülüyor. Bununla ilgili *parmak* ve *boğaz* sözcüklerinin Türkçede vücut kısımlarını ifade eden birincil anlamları temel anlamlar olarak sıralanmalıdır.

Bu sözlük birimlerinin benimsenmesi ve anlamları hakkında iki olası hipotez vardır:

1. Türkçeden yalnızca ikincil anlamların alınmış olması daha az olasıdır. *Burun* (geminin ön ve sivri bölümü) sözcüğünde böyle bir durum vardır.

2. İlk dönemde vücut bölümlerinin adlarının temel anlamlarının benimsendiği ve bu anlamların zamanla kaybolduğu, geri kalan ikincil anlamların ise metaforizasyon yoluyla geliştirildiği daha olasıdır.

Bu hipotez, insan vücudunun bölümlerinin adlarının yerel sözcükler olarak kalan sabit sözcük birimleri olduğu gerçeğiyle de doğrulanabilir. Swadesh tüm dillerde ortak olan yüz temel sözcükten oluşan bir liste önerdi. Bu liste zamirleri, niceliği ifade eden sözcükleri, vücut bölümleri ve vücut bölümlerinin yaptığı etkinlikler, hareketler, boyut, renk gibi bazı genel özellikleriyle ilgili sözcükleri içerir (Swadesh 1972: 275). Vücut bölümleri listesi şu isimleri içerir: *vücut, kemik, kafa, kulak, göz, burun, ağız, diş, dil, ayak, diz, el, mide, boyun, göğüs, kalp, karaciğer*.

Türkçe ve Sırpçada bu sözcüklerin metaforik anlamlarının birbirinden bağımsız olarak oluşturulmuş olması mümkündür. Örneğin, boğaz sözcüğünün şekle göre metaforik anlamları iki dilde bu şekilde oluşturuldu: *Türkçe Sözlük*'teki boğaz sözcüğünün anlamları → şişe, güğüm vb. kaplarda ağza yakın

⁴ Boğazın altında beyaz tilki derisi.

dar bölüm; iki dağ arasında dar geçit; *coğrafya* iki kara arasındaki dar deniz. Sırp Bilimler ve Sanatlar Akademisi Sözlüğündeki *bogaz* sözcüğünün anlamları ise → iki dağ arasında dar geçit, çukur yer, bel; derin yol, geçit; evler arasındaki çitin içinden geçiş olarak kullanılan açıklık; çitin üzerinden geçmek için yapılmış bir yer; nehir ve gölet bağlayan sığılık; *balıkçılık bölg.* nehir barajındaki açıklık; karstta derin, dar ve uzun bir çöküntü; koy; balık avlama ipliği.

En ilginç olay, Sırp dilinde vücudun bazı bölgeleri için sadece Türkçe kökenli sözcüklerin kullanılması, Slav sözcüklerin ise uzun süredir kullanılmıyor olmasıdır. Temel söz varlığına giren sözcüklerde yabancı sözcüklerin alınması ve bunun sonucu olarak yerel sözcüklerin kaybı normalde beklenen bir durum değildir ancak bu tür gelişmeler Sırpçada meydana gelmiştir.

Kaynakça

Dragičević, R. (2008). Derivaciona gnezda imenica koje označavaju delove tela iz ugla leksičkog bogaćenja. *Naučni sastanak slavista u Vukove dane*, 37/1, Beograd, 371–387.

Đinđić, M. (2013). *Turcizmi u savremenom srpskom književnom jeziku (semantičko-derivaciona analiza)*. doktorska disertacija (basılmamış Doktora Tezi). Beograd.

Lakoff, G. (1990). *Women, Fire, and Dangerous Things. What Categories Reveal about the Mind*. 2nd ed. Chicago – London: The University of Chicago Press.

Filipović, R. (1986). *Teorija jezika u kontaktu*. Zagreb: Jugoslovenska akademija znanosti i umjetnosti – Školska knjiga.

Razdobudko-Lupačova, L. (1994). “Semantička struktura somatizama u srpskom jeziku”, *Naučni sastanak slavista u Vukove dane* 22/2, Beograd, 101–111.

Sırp Bilimler ve Sanatlar Akademisi Sözlüğü. (1959–2019). Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika, I–XXI. Beograd: SANU – Institut za srpski jezik.

Swadesh, M. (1972). What is glottochronology?, *The Origin and Diversification of Languages*, Joel Sherzer (ed.), London, 271–284.

Škaljić, A. (1989). *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*. Svjetlost: Sarajevo.

Matica Srpska Sözlüğü. (1967–1976). *Rečnik srpskohrvatskoga književnog jezika*, I–VI. Novi Sad: Matica srpska.

Türkçe Sözlük. (2011). Ankara: Türk Dili Kurumu Yayınları.